

[Internacional](#)

De Lesbos a Petra, canvis sense solucions

15/07/2016

Fundació Autònoma Solidària

Autor/a: Elena Albouy

Font:

Font:

Font:

Font:

Font:

Font:

Font:

Font:

Font:

Font:

De Lesbos a Petra, canvis sense solucions

15/07/2016

Autor/a: Elena Albouy

Fundació Autònoma Solidària

Resum:

L'Olga Margalef va ser a Lesbos quan l'arribada de persones refugiades era massiva. L'Anna Sorio, a Petra, després del desmantellament de camps improvisats i la creació dels camps oficials militars. Què ha canviat?

La [Comissió Espanyola d'Ajuda al Refugiat \(CEAR\)](#) recull, en el seu [Informe Anual](#), publicat el passat mes de juny, el nombre de **sol·licituds d'asil a Europa** durant el 2015: **1.321.600**, el que suposa un increment del doble respecte les de l'any anterior i de les quals les administracions n'han resolt favorablement poc més de 300.000. Per la seva banda, l'ACNUR alerta que el nombre de **desplaçaments forçats** com a conseqüència de conflictes armats va arribar el passat 2015 als **60 milions de persones**.

A la Unió Europea, després del discurs d'acollida que inicialment van manifestar alguns i algunes caps d'estat i de govern, la política a les fronteres de la UE va virar cap al blindatge i les tanques de filferro, conduint milers de persones que ja fugien de contextos dramàtics a arriscar les seves vides. L'[Organització Internacional per a les Migracions](#) publicava el mes de maig que **més de 1.370 persones havien mort al mediterrani només durant el 2015**. La CEAR afirma que el nombre s'eleva a 3.700 des que va iniciar-se l'arribada massiva.

Dins d'aquest context, l'Estat espanyol va rebre durant el 2015, segons l'Informe, més de 14.800 sol·licituds d'asil, la xifra més alta mai registrada i, tot i així, representa només l'1% de de totes les de la UE. L'Estat es va comprometre a reubicar 16.000 persones refugiades. La realitat va ser que en va reubicar 18.

L'**Olga Margalef** és investigadora post doctoral al CREAM de la UAB. El novembre de 2015 marxava cap a Lesbos amb tres companys per col·laborar-hi dues setmanes, a les quals hi afegiria una setmana mesos més tard. L'**Anna Sorio** és dentista generalista i col·labora amb [Dentistes Sobre Rodes \(DSR\)](#). [Acció Planetària](#), una associació sense ànim de lucre dedicada a la odontologia solidària a Barcelona i a diferents països. El passat mes de juny va ser amb un equip de professionals al camp oficial de Petra.

Lesbos, novembre de 2015

Amb quina realitat et vas trobar quan vas arribar a Lesbos?

Quan vam ser-hi ja feia setmanes que l'arribada era massiva. Amb massiva vull dir que, al dia, podien arribar 50 o 60 embarcacions amb 50 persones de mitjana cadascuna. Milers de persones al dia. Tot i que era així des de l'estiu, no hi havia cap gran ONG o institució grega o europea que hagués planificat o s'hagués preocupat de rebre aquestes persones, que són refugiades de guerra, que a més han fet un camí duríssim i perillós i que arriben en condicions de màxima vulnerabilitat

Què es trobaven, doncs, les persones que arribaven a les costes?

Hi havia un circuit solidari improvisat, que podia semblar un caos, però que no ho era. Estava autogestionat i hi havia un cert ordre. A mar hi havia socorristes voluntaris i voluntàries, a la costa hi havia punts on rebien les persones. Arribaven evidentment en un estat de pànic i era fàcil que el que duien es perdés o que caigués a l'aigua. En arribar, persones voluntàries els donàvem roba seca, menjar calent, un espai per canviar-se i intentàvem tranquil·litzar-los i explicar-los els passos a seguir. A la costa també hi havia atenció mèdica i un lloc on passar la nit si feien l'arribada de nit.

Quins eren els passos una vegada a la costa grega?

En aquell moment, el govern grec permetia que tothom que arribava de qualsevol nacionalitat disposés de trenta dies de lliure circulació per Grècia. Per obtenir el permís, calia, una vegada a Lesbos, anar a un dels camps de registre. Hi havia el de Moria, per a totes les nacionalitats (iraquians, iranians, eritreus, paquistanesos o subsaharians) i homes sirians sols; i Karatepe, per a sirians. Allà feien cua fins que els registraven i obtenien el permís. Podien arribar a esperar 3 o 4 dies. Pel que conec, podien arribar a acumular-s'hi fins a 5.000 persones i Moria, podia ser un desastre on hi faltaven tendes on dormir i menjar. Una vegada registrats i amb permís, es dirigien a Atenes, des d'on agafaven el tren o caminaven el que calgués per arribar al Nord. Són les imatges que recordarem a les estacions d'Alemanya.

D'on arribaven els materials i recursos dels quals disposàveu?

Principalment, de persones individuals i de col·lectius que havien nascut sobre el terreny que rebien donacions

d'arreu. A més, a Lesbos hi actuava un moviment anarquista grec que feia una tasca molt i molt gran, amb una capacitat de donar roba i donar menjar per a molta gent. De vegades, petites accions individuals creixien fins a esdevenir petites ONG.

Quines tasques fèieu?

Vam incorporar-nos als torns que ja hi havia funcionant. Rebíem persones, que volia dir ajudar-los a baixar de la barca, tranquil·litzar-los o facilitar que es retrobessin amb les famílies en el moment de caos. Als campaments de costa, també repartíem roba, oferíem lloc per dormir en tendes, muntàvem un campament (construcció de sostres, aixetes...), cuinàvem, fèiem foc per escalfar, informàvem... A més, nosaltres fèiem una altra tasca per lliure de netejar platges, perquè les armilles, les embarcacions punxades i els objectes personals es quedaven a la platja. Les costes de Lesbos eren una catifa de plàstics i objectes. Vull ressaltar també la feina d'un grup de dones, que va iniciar la tasca de rentar roba en una bugaderia industrial. Va ser molt important perquè permetia no llençar la que duïen (el que es feia habitualment), que calguessin menys donacions i tornar a posar en circulació roba amb la qual les persones que arribaven se sentien més a gust. I finalment, una tasca que pot semblar la més senzilla, que és la d'estar xerrant amb les persones refugiades. Un moment de normalitat i de recuperar la dignitat enmig d'un viatge tan dur.

"La dona, ja en situació de vulnerabilitat per la condició de refugiada, encara ho serà més pel fet de ser dona"

Com ha canviat la realitat a Lesbos des d'aleshores?

Vam veure com construïen un camp a la costa de Lesbos que teòricament havia de donar acollida a les persones que arribaven. Una obra faraònica amb un cost de milers d'euros. El març, però, va arribar l'acord amb Turquia, el que va fer que a la tardor deixessin d'arribar persones massivament. És a dir que aquell camp, que va ser el gran projecte de l'ACNUR a la costa, va arribar tard i mal planificat, perquè com a conseqüència del tractat amb Turquia, mai es va arribar a utilitzar. És buit. Avui l'arribada ja no és massiva degut al tractat. Ara, els refugiats i refugiades que arriben són detingudes i esperen la seva deportació a Turquia, al camp de Moria, que ha passat de ser un camp de registre a un de detenció.

Alguna de les respostes de la UE ha funcionat?

La primera proposta de la Comissió Europea va ser la relocalització segons les quotes de cada estat. La teoria era que des dels camps de registre, s'informaria de quins països oferien places d'acollida. Si coincidía el país que n'oferia amb les persones que volien anar-hi, el govern grec pagaria el transport. A la pràctica, no passava. L'Estat espanyol, des de la instauració de les quotes fins l'acord amb Turquia, no havia ofert cap plaça de relocalització. A banda que les quotes eren ridícules. Tot ha estat molt millorable. A nivell logístic, humà, polític i moral.

"És important que fem incidència política, perquè aquestes persones refugiades puguin arribar aquí"

Quina era la situació de les dones?

Són encara més vulnerables. Moltes han estat víctimes d'agressions sexuals durant el camí. Hi ha dones embarassades, dones que viatgen soles amb molts fills i filles. Al Líban, s'han d'enfrontar al problema de la venda de dones refugiades, de nenes adolescents a marits benestants o a proxenetes. En global, la dona, ja en situació de vulnerabilitat per la condició de refugiada, encara ho serà més pel fet de ser dona.

Has fet xerrades i respòs entrevistes. Per què?

Amb l'atenció en la rebuda no canviés res. Aportes un granet de sorra molt petit. Però el que és fonamental que canviï és el conflicte en origen i les polítiques dels països que haurien d'acollir. Aquí hi ha la dicotomia que Catalunya i molts municipis de l'Estat voldrien acollir, però l'Estat Espanyol no ho permet. Per això és important

que fem incidència política, perquè aquestes persones refugiades puguin arribar aquí. Però també per combatre el racisme i el feixisme en un context europeu en què està en auge. Tot el que sigui mobilitzar, incidir i sensibilitzar serà positiu.

On serem d'aquí a 6 mesos?

La realitat canvia molt ràpid. A dia d'avui, ja han desmantellat molts camps de la frontera amb Macedònia i la majoria de persones són en camps militars. Falta menjar, alguns estan en males condicions i falten activitats. El camp és un com desert psicològic, mental i anímic. I d'aquí a 6 mesos crec que estarem pitjor. Les polítiques són cada vegada més restrictives i les vies són cada vegada més perilloses. No sóc optimista, però l'únic canvi vindrà de la pressió solidària de la ciutadania.

Petra, juny de 2016

A quin camp vau ser i amb què us vau trobar?

Des de finals de juny, existeixen els camps oficials, creats per l'Estat grec, controlats per l'exèrcit i gestionats, en alguns casos com el de Petra, conjuntament amb organitzacions humanitàries. Nosaltres vam ser una setmana al Camp de Petra, al nord de Grècia i a la frontera amb Macedònia. En aquest camp hi viuen persones refugiades que pertanyen al grup Yazidi, una minoria kurda cristiana dins d'un país ja inexistent, el Kurdistan iraquí, desconnectat de la resta del Kurdistan. Una comunitat que, amenaçada en altres camps i contextos, pot tenir certa seguretat a Petra. La majoria de persones arriben d'Idomeni i afirmen que al camp oficial viuen en millors condicions. Tenen tendes muntades per personal professional, drenatge, aigua corrent, wifi, dutxes i lavabos químics buidats cada dos o tres dies, mantes i menjar per subsistir, repetitiu i poc, però menjar.

Quines són les principals problemàtiques?

Ara les necessitats bàsiques estan mínimament cobertes, si més no allà on vam ser. Però què faran aquestes persones? Els nens i nenes? Els adolescents? No estan tenint formació, no tenen oportunitats. Quin futur els espera?

"Si veritablement es vol ajudar, cal pensar com fer-ho i no anar-hi pensant que algú et donarà feina, sinó informar-se i arribar-hi amb els instruments per ser útil"

Com hi vau arribar?

El pas de voluntaris i voluntàries als camps oficials no és fàcil. Es canalitza amb una instància al govern grec o bé a través de les organitzacions que ja ho hagin fet. A Petra hi vam arribar gràcies a Álvaro Ruiz, de l'Asociació de voluntarios de Galdakano, la persona que va ser capaç de gestionar la nostra entrada a un camp oficial.

Quina tasca hi desenvolupen les persones voluntàries?

Amb DSR hem fet atenció odontològica primària a més de 350 persones. Arrencar queixals, empastar, etc. Res que requerís posterior seguiment o tractament perquè no hi hauria qui ho fes. Disposem d'equipament medicalitzat mòbil, així que dúiem el nostre instrumental i intentàvem ser el màxim autònoms possible. El que he vist són nombrosos casos de persones que arriben al camp amb les mans buides amb la mentalitat de: "Jo sé construir, què faig?". Així és difícil contribuir a millorar, perquè allà no hi ha ni fusta ni eines. He vist persones que hi han anat a fer-se la foto... Si veritablement es vol ajudar, cal pensar com fer-ho i no anar-hi pensant que algú et donarà feina, sinó informar-se i arribar-hi amb els instruments per ser útil.

Etiquetes: [persones refugiades](#), [voluntariat internacional](#), [drets humans i desigualtat](#), [processos de pau](#), [Idomeni](#), [Dentistas Sobre Ruedas](#), [lesbos](#), [migracions](#), [camp de refugiats](#)

URL d'origen: <https://xarxanet.org/internacional/noticies/de-lesbos-petra-canvis-sense-solucions>